

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗМІН В ОПОДАТКУВАННІ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

Хорошилова І.О., к.е.н.,

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Підвищення ефективності функціонування економіки України, її стабільність та конкурентоспроможність потребує проведення системної реформи податкового законодавства, оскільки податки забезпечують державу фінансовими ресурсами, необхідними для виконання нею своїх функцій. Обґрунтованим є той факт, що будь-яка держава, що створена та керується за економічними принципами, здатна впливати на функціонування економіки тільки за наявності фінансових ресурсів, які у вигляді законодавчо регламентованих податків, тобто за допомогою обов'язкових платежів, що надаються фізичними та юридичними особами державі добровільно. Податкова система є універсальним інструментом державного регулювання економічних, соціальних, інтеграційних, інвестиційних процесів, і здатна врівноважувати інтереси держави та бізнесу, забезпечувати релевантний розподіл та перерозподіл валового національного продукту. Нині національна система оподаткування перебуває на стадії чергового реформування, в результаті якого податкова система має бути насамперед економічно обґрунтованою, збалансованою, максимально ефективною, стабільною та обов'язково прозорою.

Незважаючи на підвищений науковий інтерес до проблеми та значну кількість наукових розробок у цьому напрямі, відсутній комплексний підхід до її розв'язання, податкова система має зміцнювати ринкові відносини, сприяти розвитку підприємництва, стимулювати виробництво і одночасно служити бар'єром на шляху соціального зuboжіння низько оплачуваних верств населення. Нині в Україні вектор податкового реформування спрямований на перехід від суто фіскальної до стимулюючої системи оподаткування підприємств. Складність цього процесу посилюється передусім тим, що наша країна переживає економічну та політичну кризу та веде бойові дії на сході, що породжує дефіцит фінансових ресурсів, різке падіння інвестиційної активності, значний відсоток збиткових підприємств та високу соціальну напругу, пов'язану зі значним падінням рівня доходів та платоспроможності населення.

Відомо, що податки є однією з основних галузей економічних відносин між державою та підприємством з моменту її становлення, це також основна форма доходу держави та механізм економічного впливу на виробництво, що змінює його динаміку і структуру, та впливає на розвиток науково-технічного прогресу. В Україні спостерігається постійне перекладення податкового тягара одними підприємствами на інших, це має негативне відображення на показниках ефективності та конкурентоздатності. На наш погляд головні проблеми податкової системи криються не стільки у високих податкових

ставках, скільки у нерівномірності оподаткування, яка породжена надмірними пільгами різного роду, у безпідставному звільненні від оподаткування окремих галузей, регіонів і підприємств. В нинішніх умовах становлення ринкових відносин та на фоні кризи податки в економіці України перетворилися на одну з найсуттєвіших статей витрат підприємств, що певним чином відображається на рівні їх підприємницької та інвестиційної діяльності.

Податок на прибуток є найбільш складним і неоднозначним із всіх прямих податків, оскільки спрямований на вилучення частини чистого доходу. Існування прямо пропорційної залежності між розміром прибутку і сумами податку знижує мотивацію виробників щодо об'єктивності визначення бази оподаткування, викликає процеси ухилень від сплати, використання податкових «лазівок» при визначенні податкового зобов'язання. Наприкінці 2017 року були внесені зміни в Податковий кодекс України, які нещодавно набули чинності, це Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році» від 07.12.2017р. № 2245 – VIII. Ці зміни внесли деякі корективи в загальний стан речей в системі оподаткування, але питання залишається актуальним і по сей день.

Виходячи із стратегічних цілей держави, а саме з побудови конкурентоспроможної соціально орієнтованої ринкової економіки та її інтеграції у європейське співтовариство, ось як повинна вдосконалюватись система оподаткування. Проте досягти даної цілі поки що не вдається: податкова система є тим руйнівним чинником, що стримує зростання підприємств та економіки в цілому. Оцінити вплив податків на роботу підприємства можна за допомогою прибутку, що являється основою джерела фінансових ресурсів для розвитку виробництва.

Податок на прибуток є одним з вагомих фіскальних важелів регулювання економічних процесів та безпосередньо впливає на кінцеві фінансові результати, а якщо поглянути з іншого боку, то він є перешкодою на шляху стабільного розвитку національної економіки та її модернізації. Запровадження майже щорічних змін в оподаткування не дає можливості підприємствам детально вивчити та правильно застосовувати у своїй діяльності норми податкового законодавства. Незважаючи на зближення бухгалтерського та податкового обліку, його ведення все ще залишається громіздким і витратним. У цілому, підтримуючи нову концепцію оподаткування прибутку підприємств, вважаємо, що діючий податковий механізм містить ряд проблемних питань, які не сприяють виведенню бізнесу з тіні і поліпшенню ділового клімату. Для вирішення потрібно створення більш чіткої методологічної бази, що забезпечить високу результативність прийнятих у Податковому кодексі змін, а вдосконалення порядку оподаткування прибутку підприємств сприятиме зменшенню витрат часу і коштів на ведення податкового обліку та сплату податків, а також спрощенню адміністративних процедур підготовки звітності.